

Maciej Zaremba

Wyższa Szkoła Zarządzania Ochroną Pracy, Katowice

Memy internetowe (2010-2011)

Wprowadzenie

Pomstujący biało-czerwony Wiesiek¹, suchary Strasburgera jako uniwersalne określenie tzw. dowcipów z brodą², filmowy Leonidas krzyczący co sił w płucach *This is Sparta!*³, animacja śpiewającej dziewczynki z porem⁴, tańczący Technoviking⁵ czy napomnienie *Wiedz, że coś się dzieje* suspendowanego prezbitera Piotra Natanka⁶, to zaledwie kilka przykładów z wielotysięcznego zbioru tzw. memów internetowych, czyli grafik, fraz, fotomontaży, animacji i wideoklipów, które trwale wpisały się w sferę komunikacji internetowej.

Celem niniejszego opracowania jest próba zestawienia aktualnych definicji memu internetowego oraz przybliżenie specyfiki wybranych memów, które powstały, przeżyły i utrwały się w Internecie w latach 2010–2011.

¹ Zob. <http://pl-pl.facebook.com/pages/Bia%C5%82o-czerwony-Wiesiek/143821402348820>, <http://ocobiega.org/mem/bialoczerwony-wiesiek/> oraz <http://www.fakt.pl/Polski-policjant-gwiazda-Facebooka,artykuly,109386,1.html>.

² Zob. http://deser.pl/deser/56,84842,9863094,Urodzinowy_ranking_najwiekszych_sucharow_Strasburgera.html,

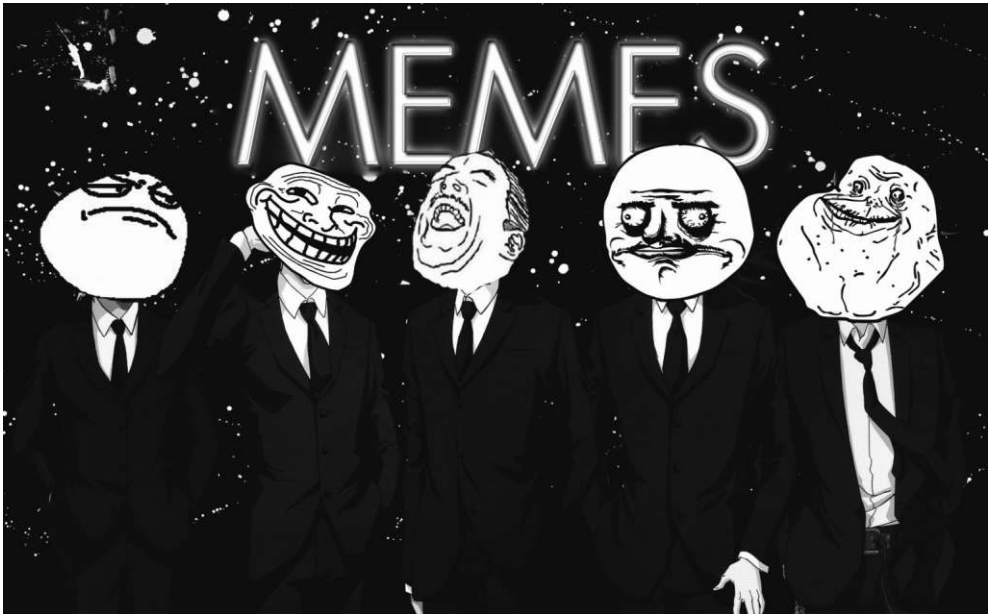
http://nonsensopedia.wikia.com/wiki/Karol_Strasburger oraz http://facet.dlastudenta.pl/artykul/10_najwiekszych_sucharow_Karola_Strasburgera,72032.html.

³ Zob. <http://knowyourmeme.com/memes/this-is-sparta>, <http://memedump.com/v/this-is+sparta/> oraz <http://howtosplitanatom.com/news/how-to-explore-internet-memes/>.

⁴ http://en.wikipedia.org/wiki/Loituma_Girl Por. <http://hersenscheet.com/loi/loitumafash.php>.

⁵ Zob. http://en.wikipedia.org/wiki/Techno_Viking, <http://knowyourmeme.com/memes/technoviking> oraz <http://www.urbandictionary.com/define.php?term=Techno%20Viking>.

⁶ <http://wirtualnapolonia.com/2011/07/25/ksiadz-piotr-nat-anek-odpowiedz-dla-kard-dziwisza-23-lipca-2011-r/>, <http://spoleczenstwo.newsweek.pl/ksiadz-piotr-natanek--od-naukowca-do-demiurga,77598,1,1.html> oraz http://pl.wikipedia.org/wiki/Piotr_Nataneek.

Galeria popularnych graficznych memów internetowych, będących parodystycznym przedstawieniem wad internautów – (od lewej) F*ck Yea, Troll Face, Aww Yea Guy, Me Gusta, Forever Alone.

Źródło: <http://1080hdwallpapers.com>

Czym jest mem internetowy?

Mem internetowy to dowolny fragment informacji, rozpowszechniany i powielany przy użyciu aktualnie funkcjonujących technologii komunikowania w Internecie (rozumianym jako globalna przestrzeń wirtualna). Może on przyjąć formę linku, materiału audio-wideo, obrazu/fotografii, całej strony internetowej, znacznika *hash*⁷, frazy, czy nawet pojedynczego słowa⁸. Propagacja i agregacja memu odbywa się typowymi dla komunikacji sieciowej kanałami, tj. poprzez platformy mediów społecznościowych, blogi, e-maile, komunikatory, serwisy informacyjne oraz wszelkie pozostałe usługi umożliwiające kontakt między internautami⁹.

Mem nie jest pojęciem nowym, stosowanym wyłącznie w przestrzeni wirtualnej. Termin ten należy przede wszystkim do memetyki, czyli teorii dotyczącej ewolucji kulturowej, gdzie pełni funkcję jednostki podstawowej¹⁰. Jak zauważa Łukasz Babel,

⁷ Zob. <http://www.urbandictionary.com/define.php?term=hashtag>,
<http://support.twitter.com/entries/49309-what-are-hashtags-symbolsoraz>
<http://en.wikipedia.org/wiki/Hashtag>.

⁸ http://en.wikipedia.org/wiki/Internet_meme.

⁹ Tamże. Por. też http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_Internet_phenomena.

¹⁰ Więcej na temat memetyki zob. R. Dawkins, *Samolubny gen*, tłum. M. Skoneczny, Warszawa 2003, S. Blackmore, *Maszyna memowa*, tłum. N. Radomski, Warszawa 2002, R. Brodie, *Wirus Umysłu*, tłum. P. Turski, Łódź 1997, D. Wężowicz-Ziółkowska (red.), *Infosfera. Memetyczne koncepcje kultury i komunikacji. Antologia*, Katowice 2009, M. Kamińska, *Nieczne memy. Dwanaście wykładów o kulturze Internetu*, Poznań 2011.

odwołując się głównie do poza- i przedinternetowej definicji memu: „według memetyki mem jest podstawowym pakietem informacji kulturowej, tak jak gen – biologicznej, a wynikiem namacalnym działania memów jest socjotyp (analogia do fenotypu). (...) Termin *mem* na potrzeby Internetu został zaadaptowany głównie na podstawie jednej cechy memu, określonej przez pionierów memetyki – zaraźliwości. Dlatego internetowym memem jest po prostu coś, co szybko zdobywa popularność, podlega powielaniu dzięki blogom i komunikatorom, a niekoniecznie jest nośnikiem informacji kulturowej. Słowo *mem* (...) jest zawieszane między pierwotnym znaczeniem terminu, a tym spłaszczonym znaczeniem internetowym”¹¹.

Powyższe uzupełnia Otto Katz, pisząc „pojęcie internetowego memu jest mętne, a przez to bardzo szerokie. Może nim być właściwie wszystko. Wycieczkę przez świat tych niezwykłych owoców wirtualnej rzeczywistości warto więc zacząć od przyjrzenia się historii samego pojęcia. Słowo *mem* nie ma bowiem w swojej pierwotnej formie nic wspólnego z Internetem. Jego korzenie sięgają klasycznej greki i terminu *mimeme*, który oznaczał *naśladować* lub *imitować*. Richard Dawkins, wybitny biolog, popularyzator nauki, wojujący ateista, jeden z największych celebrytów akademickiego świata, potrzebował jednak nieco innego słowa. Pisząc w latach '70 książkę *Samolubny gen*, która miała potem przynieść mu światową sławę, szukał jakiegoś zgrabnego połączenia pomiędzy *mimeme* a *genem*. I tak narodził się mem”¹².

Ewa Lalik, uwspółcześniając i dynamizując definicję memu, dodaje: „Internet oddziałuje z niesamowitą prędkością. Oprócz oczywistego, najszybszego jak dotąd, przekazu informacji, niesie ze sobą też inne, nowe cechy. Czysta informacja przeradza się w błyskawicznym tempie w internetowe memy, które opanowują na krótką chwilę sieć na całym świecie. Nigdy wcześniej odbiorcy nie mieli tak dużego wpływu na kreowanie treści i ich subiektywny wybór. (...) Z mniej lub bardziej poważnych wiadomości tworzą się dziesiątki tematów potraktowanych lżej, niż robiły (i robią) to zawodowe portale i dzienniki. I to podane w ten sposób robią furorę, przyćmiewając oryginalne wydarzenia. Są atrakcyjniejsze. I, co chyba najważniejsze, zawierają więcej pierwiastka ludzkiego. To one są przyszłością społeczeństwa informacyjnego”¹³.

Jakub Kalina, łącząc wszystkie powyższe definicje memu, pisze: „prawdopodobnie każdy użytkownik Internetu, w sposób mniej lub bardziej świadomy, zetknął się z memami. Większość kojarzy je ze zdjęciami lub filmami, które przebojem rozprzesztrzeniają się w światowej sieci, jednak memetyka jest nauką sięgającą znacznie głębiej. Według definicji encyklopedycznych ta gałąź wiedzy jest kalką Darwinowskiej ewolucji biologicznej na zjawiska kulturowe. Niczym w bezlitosnej przyrodzie, w świecie memów szansę na przetrwanie i rozwój mają tylko najsilniejsze osobniki.

---

¹¹ Ł. Babel, *Znaj swoje memy*, <http://motywdrogi.pl/2010/03/15/znaj-swoje-memy/>.

¹² O. Katz, *Kultura memu*, http://www.mojeopinie.pl/kultura_memu,3,1323728828.

¹³ E. Lalik, *Osama bin Laden, kapelusz Cthulhu i mała druhna – wszystko staje się memem*, <http://www.spidersweb.pl/2011/05/osama-bin-laden-kapelusz-ctuhlhu-i-mala-druhna-wszystko-staje-sie-memem.html>.

Memy – analogia do genów – mogą także ewoluować, krzyżować się między sobą, tworząc inną jakość. (...) Czym jest zatem mem? Można go określić jako najmniejszy nośnik informacji kulturowej, mówiąc prościej: słowo, symbol, gest, czy jakieś zjawisko, przyswajane przez człowieka w procesie naśladownictwa. Zatem, gdy jaskiniowiec zapalił pierwszy płomień, stało się to memem, który podpatrzony przez innych rozprzestrzenił się po wioskach. Gdy za oceanem pierwsi sportowcy okazali radość gestem *High Five*, stworzyli mem, który obiegił świat i nauczył wszystkich *przybijać piątkę*. Memami są także plotki czy łańcuszki szczęścia. Współczesne media, w szczególności Internet, okazały się doskonałym nośnikiem ich treści. W ten sposób pewne obrazki, czy filmy – czasem wycięte z kontekstu i opatrzone charakterystycznymi podpisami¹⁴ – wpisały się w kulturę pokolenia jego użytkowników. Wykorzystane (zostały – MZ) jako narzędzie do wyrażania emocji, czy komentowania otaczającej rzeczywistości. Niektóre zabawne, niektóre żałosne; mające skłaniać do refleksji lub stanowiące odpowiedź na znaczące wydarzenia – wszystkie stanowiące swoisty fenomen kulturowy. Internetowe memy rozprzestrzeniają się niczym choroby zakaźne – szybko i globalnie”¹⁵.

Wuwuzele, Old Spice Guy i smutny Keanu Reeves - memy AD 2010

Internauci lubią rankingi i porównania – zwłaszcza te, które w pełni wykorzystują mechanizmy folksonomii i pokrewnych jej systemów klasyfikowania treści¹⁶. Tym samym nie brakuje w sieci corocznych zestawień najlepszych memów¹⁷. Jednymi z najbardziej popularnych w roku 2010 były: reklama kosmetyków Old Spice, występ Eduarda Khila, jedzenie kanapki przez Keanu Reevesa, protest przeciwko używaniu wuwuzel i klip *Dawaj, Malina*.

Reklamy kosmetyków dla mężczyzn marki *Old Spice* z udziałem Isaiaha Mustafy, byłego zawodnika *National Football League*, zostały bardzo dobrze przyjęte przez widzów¹⁸. Doceniono pomysł, formę i treść wypowiedzanego monologu oraz sposób

¹⁴ Np. <http://pl.memgenerator.pl/>, <http://pl-pl.facebook.com/pages/Memgeneratorpl/193050614041091?sk-wall&filter=12> oraz <http://www.boincatpoland.org/smf/gry-i-zabawy/memgenerator/>.

¹⁵ J. Kalina, *Co to jest memetyka?*, <http://tsiss.wordpress.com/2011/10/12/co-to-jest-memetyka/>.

¹⁶ Por. K. Palikowski, *Del.icio.us - wstęp do folksonomii*, <http://palikowski.net/node/100>, M. Roszkowski, *Folksonomia jako narzędzie społecznego tagowania*, <http://www.pedagogiczna.edu.pl/warsztat/2007/4/070404.htm> oraz <http://fabryka-jezyka.bn.org.pl/?p=1> i <http://blog.biblioteka20.pl/?p=66>.

¹⁷ Np. <http://www.switched.com/2010/12/31/top-10-memes-2010/>, <http://www.techi.com/2010/12/memes-2010-the-year-in-review/>, http://socialtimes.com/top-30-memes-2010_b32394 oraz <http://thenextweb.com/2010/12/31/10-awesome-video-memes-of-2010/>.

¹⁸ http://en.wikipedia.org/wiki/Old_Spice, <http://mashable.com/2011/11/01/old-spice-campaign/> oraz <http://www.campaignlive.co.uk/news/1012646/>.

montażu. Wyjątkowa była także kampania *online*, która w 36 godzin została obejrzana 23 miliony razy¹⁹. Natychmiast po emisji zaczęły powstawać przeróbki, parodie i nawiązania, a wypowiedź *Hello Ladies! Does your man look like me? No. Can he smell like me. Yes!* oraz sam spot reklamowy stały się ogólnie rozpoznawalnym memem pod nazwą *Old Spice Guy*²⁰.

Isaiah Mustafa reklamujący kosmetyki Old Spice.

Źródło: <http://agallantidea.wordpress.com>

Należy zaznaczyć, że powstanie i utrwalenie tego memu jest bardzo korzystne dla podmiotu odpowiedzialnego za kampanię marketingową. Internauci, bawiąc się w przekształcanie przekazu reklamowego, w większości przypadków wpływają pozytywnie na rozszerzenie i pogłębianie świadomości marki. Jednak transpozycja zewnętrzny („odgórnego”) komunikatu promocyjnego w silny mem jest jednym z najtrudniejszych zadań dla specjalistów e-marketingu i e-PR²¹.

Występ Eduarda Khila z 1976 roku jest dowodem, że nie tylko aktualne wydarzenia i zjawiska mogą stać się globalnymi memami. Śpiewak wykonywał zwokalizowaną wersję utworu *Я очень рад, ведь я, наконец, возвращаюсь домой*²². Internauci

---

¹⁹ http://en.wikipedia.org/wiki/Old_Spice oraz <http://ryanwiancko.com/2010/07/15/and-the-oldspice-maneuver-is-created-blows-the-doors-off-of-advertising/>.

²⁰ <http://globalneighbourhoods.net/2010/07/old-spice-ad-becomes-a-meme.html>, <http://knowyourmeme.com/memes/events/isaiah-mustafa-old-spice>, http://ohinternet.com/Old_Spice_Guy oraz <http://mememachine.viralvideochart.com/blog/2011/7/27/old-spice-guys-battle-it-out-for-social-video-supremacy.html>.

²¹ Por. <http://adage.com/article/digitalnext/viral-success-great-meme-marketing/139609/>, <http://ezinearticles.com/?Advertising-Memes---How-to-Hardwire-Your-Prospects-to-Buy-From-Only-You&id=2264015>, <http://cultureandcommunication.org/f09/tdm/lmkehe/the-commodification-of-memes-marketing-campaigns-and-chuck-on-conan/> oraz <http://www.gmarketing.com/articles/57-guerrilla-marketing-memes>.

²² <http://www.youtube.com/watch?v=oavMtUWDBTM>.

dosłuchali się jednak „wyrazu” *trololo* i tak powstał mem znany jako *Trololo Man*²³. Od razu ruszyła „machina memowa”. Powstały przeróbki m.in. z disneyowskim psem Pluto²⁴ i bohaterami „Gwiezdných Wojen”²⁵. Historia z tym memem jest dość zbliżona do innej, z memem *Jožin z bažin*²⁶. W obu przypadkach internauci opublikowali materiał znacznie starszy niż *World Wide Web* i tym samym spowodowali powrót minionych gwiazd(ek) estrady. A sam Eduard Khil, kilkadziesiąt lat później, specjalnie dla nowego pokolenia swoich fanów, zaśpiewał swój przebój raz jeszcze²⁷.

Hollywoodzki aktor, Keanu Reeves został sfotografowany w trakcie jedzenia zwykłej kanapki. Ta krańcowo prozaiczna czynność zapoczątkowała mem o nazwie *Sad Keanu*²⁸. Zaczęły powstawać setki photoshopowych fotomontaży, m.in. Reeves jadący motocyklem z żołnierzami III Rzeszy²⁹, Reeves na fotografiach Charlesa Ebbetsa z lat 30. XX wieku³⁰ czy też Reeves patrzący, jak Leonidas strąca perskiego posła do przepaści³¹ (co jest doskonałym przykładem, jak memy w sieci krzyżują się oraz jak najsilniejsze z nich nieustannie powracają w nowych mutacjach i wariantach). Rzeczywistość wirtualna tak dalece zaczęła oddziaływać na rzeczywistość prawdziwą, że w programie stacji BBC pt. *Breakfast Show* sam Keanu Reeves był pytany przez dziennikarzy, czy jest rzeczywiście tak „smutny”, jak postrzegają go użytkownicy sieci³².

Jeden z wielu przykładów memu *Sad Keanu*, tu z wykorzystaniem postaci Dartha Vadera z *Gwiezdných Wojen*.

Źródło: <http://www.japemonster.com/keanu-reeves-turned-47-96-pics/>

²³ <http://sergeb.com/blog/post/The-real-story-behind-the-Trololo-RickRoll-video.aspx>.

²⁴ <http://www.youtube.com/watch?v=wuN0meAd8HU>.

²⁵ <http://www.youtube.com/watch?v=4o2okp-iWRk>.

²⁶ http://pl.wikipedia.org/wiki/Jo%C5%BEin_z_ba%C5%BEin.

²⁷ http://www.joemonster.org/filmy/40660/Trololo_Man_50_lat_pozniej.

²⁸ Opcjonalnie *Keanu Is Sad* – MZ.

²⁹ http://4.bp.blogspot.com/_mmBw3uzPnJI/TA93-xjvlsI/AAAAAABU0M/o3vnUCtdCmg/s1600/sad_keanu_reeves_meme_30.jpg.

³⁰ http://3.bp.blogspot.com/_mmBw3uzPnJI/TA94U4DqAJI/AAAAAABU08/LtJiqey_IEM/s400/sad_keanu_reeves_meme_24.jpg.

³¹ http://3.bp.blogspot.com/_mmBw3uzPnJI/TA94KDrdfSI/AAAAAABU0k/KovlPHfJ308/s400/sad_keanu_reeves_meme_27.jpg.

³² <http://www.youtube.com/watch?v=UtuWvi0fkb4>.

Wuwuzela, instrument używany przez kibiców w Afryce, stała się symbolem mistrzostw świata w piłce nożnej 2010; symbolem, który natychmiast wzbudził liczne kontrowersje. Powodem niechęci do wykorzystywania tego instrumentu w czasie rozgrywek sportowych jest bardzo głośny dźwięk (osiągający natężenie rzędu 122–131 decybeli)³³. „Obciążenie słuchu podczas meczu piłki nożnej, w czasie którego publiczność używa wuwuzeli, badacze porównują do obciążeń, jakich doświadcza górnik pracujący na przodku w kopalni złota”³⁴. Organizatorzy imprez wprowadzili więc ograniczenia w zakresie dopingowania wuwuzelami (ewentualnie całkowicie zakazali ich używania). Problem znalazł także odzwierciedlenie w Internecie. Powstał mem pn. *Bzzzzz*³⁵. Wuwuzele zaczęły pojawiać się w przeróbkach superprodukcji filmowych (np. w pierwszej części ekranizacji „Władcy Pierścieni”, gdzie grający przeszkadzają w istotnej dla fabuły naradzie³⁶), publikowano satyryczne instruktaże używania wuwuzeli³⁷, a fora zdominował charakterystyczny ciąg znaków *bzzzzzz* (mający być zapisem brzmienia instrumentu)³⁸. Zaczęły również powstawać konta „anty-wuwuzelowe” na Facebooku³⁹.

Mem *Bzzzzz* nie cieszy się w 2011 roku już tak dużym zainteresowaniem, co jest oczywiste w związku z zakończeniem mundialu (i jest równocześnie typowe dla cyklu życia memów okolicznościowych). Nie można jednak wykluczyć powrotu *Bzzzzz* w nowym kontekście czy nowym wariacie/mutacji⁴⁰.

Należy także nadmienić, iż w ramach „protestu antywuwuzelowego” wykorzystano bardzo popularny mem, czyli złość i furię Adolfa Hitlera z filmu *Der Untergang*⁴¹. Jest to bardzo ciekawy mem, który polega na podłożeniu nowych – niepowiązanych z fabułą – napisów pod dialogiem Hitlera w czasie spotkania z jego oficerami (tuż przed upadkiem III Rzeszy). Scena filmowa jest pełna zapalczowości i agresji, co skwapliwie wykorzystują internauci, podsuwając własne „tłumaczenia” i komentując – ustami filmowego Hitlera – ważne dla nich wydarzenia i kwestie społeczne. Hitler

³³ D. W. Swanepoel, J. H. Hall, K. Koekemoer, *Vuvuzela sound measurements*, „South African Medical Journal”, 100, s. 192, <http://www.samj.org.za/index.php/samj/article/viewFile/4098/2735>.

³⁴ <http://pl.wikipedia.org/wiki/Wuwuzela>.

³⁵ <http://knowyourmeme.com/memes/bzzzzzzzzzz-world-cup-vuvuzelas>, <http://www.urlesque.com/2010/06/21/vuvuzela-continues-internet-domination/>, oraz <http://simonesmith.hubpages.com/hub/Vuvuzelas-Enter-the-Meme-o-Sphere>.

³⁶ <http://www.youtube.com/watch?v=7B2LPxggvqY>.

³⁷ <http://www.unlock-your-happiness.com/vuvuzela-instruction-manual.html>.

³⁸ http://www.reddit.com/r/reddit.com/comments/ceikn/vuvuzela_instruction_manual_pic/.

³⁹ Np. <http://www.facebook.com/group.php?gid=104441477517&v=wall> oraz <http://www.facebook.com/group.php?gid=127250010639856>.

⁴⁰ Por. <http://www.aleph.se/Trans/Cultural/Memetics/memecycle.html>, <http://www.infoq.com/articles/memelifecycle> oraz <http://philosophy.tly.blogspot.com/2009/01/lifecycle-of-meme.html>.

⁴¹ <http://www.filmweb.pl/Upadek>.

⁴² http://www.youtube.com/watch?v=c_ABjcl33M.

wpadał w gniew z powodu m.in. gry komputerowej⁴², przegranej śląskiego klubu sportowego⁴³ oraz braku możliwości znalezienia kryjówki Osamy bin Ladena⁴⁴. Jest to mem bardzo silny, powracający i chętnie modyfikowany. Co więcej, często łączy się go z innymi memami (np. z popularnym w 2010 roku memem *Double Rainbow Guy*⁴⁵).

Dawaj, Malina! to mem stworzony na podstawie filmiku zamieszczonego w serwisie YouTube, w którym paru znajomych (w tym osoba o pseudonimie *Malina*) nagrywa swój przejazd fragmentem autostrady⁴⁶. Pasażerowie są podekscytowani, gdyż jadą „firmowym autem, spalając firmowe paliwo”⁴⁷, znacznie przekraczając dopuszczalną szybkość. Błyskawicznie sprawdzają się prorocze słowa jednego z przebywających w samochodzie i dochodzi do bardzo poważnego wypadku drogowego. To wydarzenie nie dotyczyło celebrytów, jednak natychmiast stało się ogólnie rozpoznawanym memem o nazwie *Dawaj, Malina!* Internauci zaczęli m.in. masowo tworzyć tzw. demotywatory⁴⁸ nawiązujące do zdarzenia⁴⁹, publikować własne materiały audio-wideo na podstawie klipu (np. podkład dźwiękowy do nieplanowanego zatrzymania się limuzyny prezydenta Baracka Obamy⁵⁰) oraz łączyć *Dawaj, Malina!* z innymi memami motoryzacyjnymi (np. *Ale urwał!*⁵¹). Tworząc przeróbki skupiono się przede wszystkim na słowach pasażerów, pomijając dramatyczne konsekwencje wypadku samochodowego przy prędkości 210 km/h. Znikomy poziom wrażliwości i taktu, niewybredny czarny humor, czy też brak refleksji nad wydarzeniami będącymi źródłem memów są zjawiskami dość powszechnymi przy „modach memowych” (np. ambiwalentne memy po śmierci Osamy bin Ladena⁵² czy Muammara al-Kaddafiego⁵³).

43 <http://www.youtube.com/watch?v=Ojl1gOZukvE>.

44 <http://www.youtube.com/watch?v=yue1qW-am34>.

45 Por. http://www.youtube.com/watch?v=j8cf_65ijj0. Zob. także. http://en.wikipedia.org/wiki/Double_Rainbow_%28viral_video%29 oraz <http://mashable.com/2011/07/21/double-rainbow-guy-president/>.

46 <http://www.youtube.com/watch?v=TNwz7LO0Lbg>.

47 <http://ocobiega.org/dawaj-malina/>.

48 Najczęściej są to małe grafiki/fotografie na czarnym tle z podwójnym tekstem, pierwsza część jest wprowadzeniem/zagajeniem nawiązującym do obrazka, druga – puentą. Por. <http://pl.wikipedia.org/wiki/Demotywartor> oraz <http://demotywatory.pl/>.

49 Np. <http://demotywatory.pl/1658394/Dawaj-Malina>, <http://demotywatory.pl/1280926/210-DAWAJ-MALINA> oraz <http://demotywatory.pl/1405516/Dawaj-Malina>.

50 <http://www.youtube.com/watch?v=oUw9-DCAuUA>.

51 <http://www.youtube.com/watch?v=oUw9-DCAuUA>. Por. <http://knowyourmeme.com/memes/ale-urwa%C5%82> oraz <http://ocobiega.org/mem/ale-urwal/>.

52 Por. <http://www.facebook.com/pages/Bin-Laden-Aint-Dead-Hes-Chillin-With-2Pac/198905990151222> oraz <http://knowyourmeme.com/memes/the-situation-room>.

53 <http://www.memecenter.com/fun/85955/kadafi-snape> oraz <http://images.memegenerator.net/instances/400x/10108341.jpg>.

Hardkorowy Koku, wypychacz zwierząt oraz kartony Hanki Mostowiak – memy AD 2011

Robert Burneika, znany jako *Hardkorowy Koku* vel *Tap Pakr*, to litewski kulturysta, mieszkający na stałe w Las Vegas w Stanach Zjednoczonych⁵⁴. Jest współautorem oraz jednocześnie bohaterem kilkadziesiątu klipów publikowanych w sieci, zachęcających m.in. do trenowania kulturystyki⁵⁵. Burneika nie miał polskich przodków, jednak posługuje się językiem Mickiewicza dzięki żonie, Polce urodzonej w USA⁵⁶. Prawdopodobnie głównym powodem popularności memu *Hardkorowy Koku* był specyficzny akcent Burneiki (pojawiły się porównania do memu *Tap Madl*⁵⁷) połączony z „bon motami” kulturysty, którymi zachęcał do wytężonego wysiłku na siłowni oraz stałej pracy nad muskulaturą. Oczywiście nie bez znaczenia jest udział agencji interaktywnej Chariot.pl⁵⁸ (tu – podobnie jak w przypadku reklamy *Old Spice* – zaszła synergia między spontanicznie kreowanym i propagowanym memem, a memem projektowanym i rozwijanym celowo. Skala sukcesu zaskoczyła samych twórców.⁵⁹).

Mem *Hardkorowy Koku* regularnie powraca w postaci demotywatorów⁶⁰ oraz trawestacji/parafraz wypowiedzi kulturysty (umieszczanych również na produktach dostępnych w rzeczywistości prawdziwej⁶¹). *Hardkorowy koku* trafił także do mediów tradycyjnych – Burneika był gościem Szymona Majewskiego⁶².

---

⁵⁴ http://pl.wikipedia.org/wiki/Robert_Burneika oraz <http://interaktywnie.com/kreacja/artykuly/trendy/case-study-dabl-blasty-hardkorowego-koksa-19715>.

⁵⁵ http://pl.wikipedia.org/wiki/Robert_Burneika oraz <http://ocobiega.org/robert-burneika-hardkorowy-koku-tap-pakr/>.

⁵⁶ http://www.24opole.pl/6677,Robert_Burneika_hardkorowy_koku_w_Opolu,wiadomosc.html.

⁵⁷ Zob. <http://www.wspolczesna.pl/apps/pbcs.dll/article?AID=/20101029/POGODZINACH/276267449> oraz <http://pl-pl.facebook.com/pages/Tap-Madl/111855642212486>.

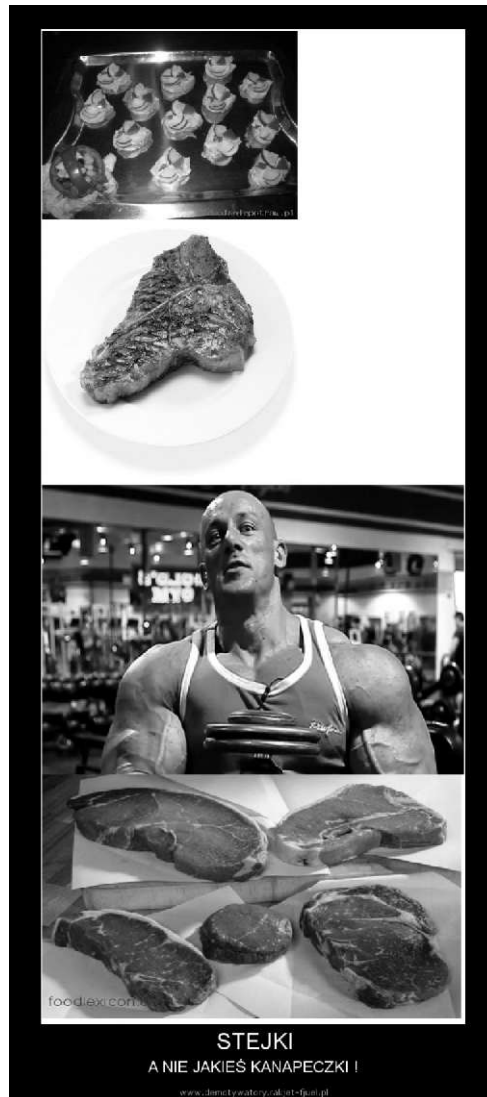
⁵⁸ <http://www.blog.mediafun.pl/index.php/2011/09/20/michal-wojda-o-sukcesie-hardkorowego-koku-roberta-burneiki-internetbeta/>.

⁵⁹ http://forsal.pl/artykuly/503669,hardkorowy_koku_czyli_swiety_graal_e_marketingu.html.

⁶⁰ Por. <http://demotywatory.pl/szukaj?q=hardkorowy+koku&where=wszystkie&when=inf&size=max&sort=date>

⁶¹ Np. <http://www.soons-studio.pl/sklep/szczegoly/470/69/hardkorowy-koku/koszulki/>.

⁶² <http://www.youtube.com/watch?v=uytPpO2aOdw>.

Wielopiętrowy demotywator z memem *Hardkorowy Koks*.

Źródło: <http://www.demotywatory.rakjet-fjuel.pl>

Chuck Testa jest wypychaczem zwierząt z Ojai Valley w stanie Kalifornia. Jest nim od 30 lat, ale ogólnościową sławę (sic!) zdobył dopiero w 2011 roku, dzięki specyficznej reklamie swoich usług⁶³. Spot reklamowy polega na krótkim pokazywaniu w centrum kadru wypchanych zwierząt (w sposób niebudzący najmniejszych wątpliwości, że są to zwierzęta martwe); następnie pojawia się Chuck Testa, który

⁶³ <http://knowyourmeme.com/memes/nope-chuck-testa> oraz http://en.wikipedia.org/wiki/Chuck_Testa.

stwierdza, że widz pewnie uważał, iż demonstrowane zwierzęta są żywe. I natychmiast wyprowadza oglądającego z błędu, mówiąc, że są martwe, ale za to realistycznie spreparowane (puentą scenek jest fraza *Nope. (Just) Chuck Testa*)⁶⁴. Reklama opublikowana w serwisie YouTube błyskawicznie zyskała ogromną popularność. Rozpoczęto także masowe tworzenie fotomontaży nawiązujących do oferty Chucka Testy. Większość prac powstawała w zgodzie z „duchem” oryginału, czyli najpierw pokazywano podmiot hipotetycznego preparowania, by następnie – w części z puentą – wyprowadzić obserwatora z błędu i przekonać, że tak naprawdę to tylko iluzja życia stworzona przez Chucka Testę. Internauci nie mieli większych zahamowań. Parodiowano zarówno zmarłe postacie fikcyjne, jak i prawdziwe (m.in. profesora Dumbledore’a z powieści „Harry Potter”, zastrzelonego rapera Tupaca Shakura czy Osamę bin Ladena, a nawet Lenina⁶⁵). Sam Chuck Test nie pozostał bierny i wyemitował klip, w którym podziękował internautom za zainteresowanie i wsparcie⁶⁶. Należy uzupełnić, że nie zabrakło (zapewne przez podobieństwo imion) nawiązań do jednego z najśłynniejszych memów sieci, czyli memu *Chucka Norrisa*⁶⁷.

Przykład współistnienia memów *Chuck Norris* i *Chuck Testa*.

Źródło: <http://www.funnyjunk.com>

⁶⁴ <http://www.youtube.com/watch?v=LJP1DphOWPs>.

⁶⁵ Por. http://www.joemonster.org/art/18165/Chuck_Testa_rozwiazanie_konkursu_blyskawicznego.

⁶⁶ http://www.joemonster.org/filmy/38294/Chuck_Testa_dziekuje_internautom.

⁶⁷ Np. http://vader.joemonster.org/upload/zpz/650885cb10b75dkon_ctcn.jpg. Zob.

<http://knowyourmeme.com/memes/chuck-norris-facts> oraz

http://en.wikipedia.org/wiki/Chuck_Norris_facts.

„Wypadek Hanki w *M jak miłość* był wydarzeniem o zasięgu krajowym, a ostatni odcinek serialu z jej udziałem oglądało... 8,3 miliona widzów. Serialowa bohaterka stała się bardziej medialna także od żyjących naprawdę gwiazd, m.in. Edyty Górniak, Nataszy Urbańskiej czy... od grającej ją, Małgorzaty Kożuchowskiej – informował Press – Service Monitoring Mediów. Od 6 do 8 listopada (2011 r. – MZ) o Hance Mostowiak traktowało ponad 250 publikacji w prasie, Internecie, radiu i telewizji. (...) Śmierć Hanki stała się szeroko komentowana na internetowych forach, komentarzach na stronach i serwisach społecznościowych i w formie obrazkowej”⁶⁸. Pośrednia przyczyna śmierci, czyli skupisko kartonów na zakręcie, zyskało równoległą popularność. Jak zauważa dziennikarz portalu swiatseriali.pl: „na początku, jak z rękawa, posypały się wszelkiej maści dowcipy. *Puk, puk. Kto tam? Na pewno nie Hanka!* był chyba pierwszym ze wszystkich. Zaraz po nim pojawiła się sympatyczna wariacja *Kto tam, Hanka? Pudło!* Dowiedzieliśmy się też, że ulubioną rasą psów Hani są pudle, ogląda *Cartoon Network*, a bohaterki miały wypadek, bo Hanka spudłowała”⁶⁹. Internauci zaczęli tworzyć alternatywne wersje wydarzeń, wymyślać „teorie spiskowe” związane z wypadkiem⁷⁰ oraz łączyć mem *Kartony* z innymi, ogólnie rozpoznawalnymi memami⁷¹. Sama Małgorzata Kożuchowska trzykrotnie odegrała – jako swoisty komentarz do zgonu Mostowiak – dość drastyczne sceny śmierci w programie HDw3D stacji TVN⁷².

Czym zatem są memy?

Memy można określić jako stały i popularny element komunikowania w Internecie. Użytkownicy, dla których sieć jest nadrzędną sferą pracy i spędzania wolnego czasu, bardzo szybko uczą się identyfikacji tych kodów graficzno-tekstowych oraz bez problemu rozpoznają ich warianty i mutacje. Zaczynają także tworzyć własne wersje.

Ale memy nie należą wyłącznie do sieci, są także obecne w rzeczywistości prawdziwej. Przykładowo: 30 listopada 2011 r. Timothy Tiah Ewe Tiam oświadczył się Audrey Ooi Feng Ling przy pomocy wydrukowanych plansz z memami, które kolejno pokazywał przez szybę restauracji⁷³. Zaręczyny były *de facto* sekwencją utrwalonych globalnych memów i same wkrótce stały się memem o nazwie *Meme proposal*⁷⁴.

⁶⁸ <http://www.swiatseriali.pl/seriele/m-jak-milosc-383/news-internet-smieje-sie-z-hanki,nld,386040>.

⁷⁰ Tamże.

⁷¹ http://www.joemonster.org/art/18577/Za_kulisami_scen_smierci_Hanki_Mostowiak oraz <http://pl-pl.facebook.com/pages/%C5%BB%C4%85dam-komisji-%C5%9Bledczej-w-sprawie-katastrofy-drogowej-Hanki-Mostowiak/241846522540786>.

⁷² http://www.joemonster.org/art/18562/Hanka_Mostowiak_nie_zyje_hold_internautow, <http://pl-pl.facebook.com/pages/Kartony-Hanki-Mostowiak/179643335455875>.

⁷³ <http://www.youtube.com/watch?v=BzFPU0yqNVQ>.

<http://www.youtube.com/watch?v=yaAhxg4Lz0A> oraz

<http://www.gmanetwork.com/news/story/242653/scitech/socialmedia/man-uses-internet-memes-to-propose-marriage-video>.

⁷⁴ <http://knowyourmeme.com/videos/25281-meme-overload>.

Jack Weppler stał się ofiarą serii obraźliwych quasi-demotywatorów, które opublikowała była dziewczyna⁷⁵. Grafiki były podobne do memu *Lolcat*⁷⁶ i jako takie zyskały dość dużą popularność w sieci (oczywiście kosztem młodego człowieka). Mimo prób usunięcia plików (na bazie zgłoszenia naruszenia dóbr osobistych i naruszenia praw autorskich do fotografii⁷⁷), wyszukanie memu nie stanowi żadnej trudności.

13 maja 2011 roku przygotowano osobliwy „żart” osobom samotnym. Wykorzystano do tego bardzo słynny mem *Forever alone*⁷⁸. Założono fikcyjne konta na serwisach randkowych i skontaktowano się z osobami w Nowym Jorku, które zadeklarowały się jako „mężczyźni samotni od dłuższego czasu”⁷⁹. Część ofiar uwierzyła, że rozmawia z prawdziwymi kobietami i zgodziła się na spotkanie. Punktem zbornym były „budki telefoniczne na 47. (ulicy – MZ) w pobliżu sklepu komputerowego, na 46. (ulicy – MZ) i na Broadwayu”⁸⁰. Na budkach telefonicznych naklejono wielkoformatowy wydruk z memem *Forever alone*. Całość zdarzenia była transmitowana przy pomocy kamer internetowych. Ten dość specyficzny *flashmob* utworzyli nieświadomi mężczyźni, którzy potraktowali zaproszenie jako szansę na uczestniczenie w prawdziwej randce (na fotografiach widać m.in. przygotowane kwiaty i zdenerwowane/stremowane twarze).

W Polsce niemałe zamieszanie wywołał skrajnie niesmaczny mem *Pedobear*⁸¹, który został (wskutek niezrozumienia jego znaczenia) wykorzystany do reklamy... myślowickiego przedszkola⁸²! Także dziennikarze „Gazety Olsztyńskiej” błędnie zinterpretowali ten mem i uznali *Pedomisia* za maskotkę zimowych igrzysk olimpijskich w Kanadzie⁸³. Wpadka redaktorów została zauważona przez prasę międzynarodową⁸⁴.

---

⁷⁵ http://technolog.msnbc.msn.com/_news/2011/02/07/6004472-heartbroken-girl-gets-revenge-by-turning-ex-boyfriend-into-internet-meme.

⁷⁶ <http://en.wikipedia.org/wiki/Lolcat>.

⁷⁷ <http://www.urlesque.com/2011/02/07/jack-weppler-ex-girlfriend-meme/> oraz <http://www.blippitt.com/jack-weppler-gets-google-bombed-by-ex-becomes-meme-pics/>.

⁷⁸ <http://ocobiega.org/forever-alone/>.

⁷⁹ <http://knowyourmeme.com/memes/forever-alone> oraz <http://i0.kym-cdn.com/photos/images/original/000/108/750/foreveraloneflashmob.jpg>.

⁸⁰ http://www.joemonster.org/art/17062/4chan_w_natarciu_Forever_alone_flashmob.

⁸¹ <http://knowyourmeme.com/memes/pedobear>, <http://pl.wikipedia.org/wiki/Pedobear> oraz <http://en.wikipedia.org/wiki/Pedobear>.

⁸² <http://www.dziennikzachodni.pl/artukul/355976,pedobear-zostal-patronem-przedszkola-w-myslowicach,id,t.html?cookie=1> oraz <http://www.polskieradio.pl/5/240/Artykul/298063,Pedofiliska-reklama-przedszkola>.

⁸³ http://olsztyn.gazeta.pl/olsztyn/1,48726,7540395,Pedobear_rozslawil_Olsztyn__Ale_powodow_do_dumy_brak.html.

⁸⁴ <http://www.telegraph.co.uk/news/newstoppers/howaboutthat/7187027/Polish-newspaper-claims-Pedobear-is-2010-Vancouver-Olympic-mascot.html> oraz <http://www.metronews.ca/vancouver/local/article/446777>.

Mem *Pedobear* przypadkowo wykorzystany w promocji przedszkola.

Źródło: demotywatory.pl

Można zatem powiedzieć, że nieznamość memów szkodzi. Ta forma budowania, propagowania i klasyfikowania komunikatu jest na tyle popularna w sieci, że – nie chcąc popełnić gafy czy doznać społecznościowego wykluczenia – trzeba nauczyć się identyfikować memy, szczególnie te najbardziej trwałe, powracające i... zaraźliwe.

Nie bez znaczenia wydaje się zatem stwierdzenie, iż w dobie *Ludzi Owsianek*⁸⁵, *rickrollowania userów*⁸⁶ i wesołego kota-grzanki⁸⁷ (oraz agresywnych kampanii marketingowych generujących nachalne memy promocyjne) łatwo utracić istotę komunikacji – poprawne zrozumienie prawdziwych intencji nadawcy.

The Internet memes (2010-2011)

Summary

The purpose of this paper is to provide and identify current meaning and interpretation of the phenomenon called the Internet memes. The most recent definitions have been included together with the selected examples of the most popular memes in 2010 (i.a. Old Spice Guy, Trololo Man, Sad Keanu) and 2011 (Robert Burneika, Chuck Testa and Death of Hanka Mostowiak). The examples illustrating the influence of the Internet memes on the life in the real world have also been described.

⁸⁵ <http://ocobiega.org/cereal-guy-czlowiek-owsianka/>.

⁸⁶ <http://pl.wikipedia.org/wiki/Rickroll>.

⁸⁷ http://en.wikipedia.org/wiki/Nyan_Cat oraz http://pl.wikipedia.org/wiki/Nyan_Cat.